

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 P 045829 13 Rev
Banja Luka, 29.01.2015. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Stake Gojković, kao predsjednika vijeća, Senada Tice i Tanje Bundalo, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Z.K., iz G., Ul. ..., koga zastupa G.E., advokat iz B., protiv tuženog S.S., iz N.T., ..., koga zastupa N.R., advokat iz G., radi isplate, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Okružnog suda u Banjaluci, broj 71 0 P 045829 13 Gž od 25.09.2013. godine, na sjednici održanoj 29.01.2015. godine, donio je

P R E S U D U

Revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 045829 08 P od 01.06.2012. godine odbijen je zahtjev tužitelja kojim je tražio da se obaveže tuženi da mu po osnovu isplaćene kupoprodajne cijene vrati iznos od 13.500,00 KM i iznos od 6.500,00 KM na ime naknade štete, sa zakonskom zateznom kamatom počev od podnošenja tužbe do isplate, kao i zahtjev tužitelja za naknadu troškova parničnog postupka. Obavezan je tužitelj da tuženom nadoknati troškove parničnog postupka u iznosu od 2.940,00 KM.

Drugostepenim rješenjem (pravilno presudom) Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 045829 13 Gž od 25.09.2013. godine žalba tužitelja je djelimično uvažena i prvostepena presuda ukinuta u dijelu kojim je odbijen zahtjev tužitelja za naknadu štete, te u dijelu odluke o troškovima postupka i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje, dok je u ostalom dijelu žalba tužitelja odbijena i prvostepena presuda, u preostalom odbijajućem dijelu, potvrđena.

Revizijom tužitelj pobija drugostepenu odluku u odbijajućem dijelu odluke o tužbenom zahtjevu zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana odluka preinači i obaveže tuženi na isplatu iznos od 13.500,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom, te naknadu troškova parničnog postupka, ili da se ista ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija nije osnovana.

Predmet ovog spora je zahtjev tužitelja kojim traži da se obaveže tuženi da mu vrati iznos od 13.500,00 KM isplaćen na ime kupoprodajne cijene i da mu nadoknadi materijalnu

štetu u iznosu od 6.500,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 27.10.2008. godine do isplate.

Prvostepeni sud je nakon provedenog postupka utvrdio: da je V.K. bio vlasnik putničkog motornog vozila marke ..., zelene metalik boje, godina proizvodnje, registrovano u Š. do 2001. godine; da je tuženi predao tužitelju, kao kupcu, sporno vozilo, a kupoprodajnu cijenu koju mu je tužitelj tom prilikom isplatio, predao V.K., kao vlasniku vozila; da je tužitelj ovo vozilo vozio četiri godine bez ikakvih smetnji sve dok mu ga ovlaštena službena lica SJB G. nisu privremeno oduzela, zajedno sa saobraćajnom dozvolom broj ... koja je glasila na njegovo ime (potvrda SJB G. broj: 10-3/02 -23-216/04 od 15.10.2004. godine); da je predmetno vozilo na osnovu falsifikovane jedinstvene carinske isprave broj C7714 od 28.12.2000. godine, navodno izdate u CI N.G., prvi put (nakon odjave u inostranstvu koju je učinio V.K.) registrovano u B. 25.10.2001. godine na ime M.K.; da shodno obavještenju A. s. Grada B., Odjeljenje za ..., broj: 01-056-296/11 od 28.09.2011. godine ovjera rukopisa na kupoprodajnom ugovoru zaključenom između M.K., kao prodavca i tužitelja, kao kupca dana 02.11.2001. godine pod brojem Ov-8381, nije izvršena kod tog organa; da je Okružno tužilaštvo Banjaluka obustavilo istragu protiv M.K. jer je grafološkim vještačenjem potpisa na zahtjevu za registraciju utvrđeno da isti nije autentični potpis ovog lica, te da on nikada nije bio u posjedu predmetnog vozila, a da potpis na ugovoru o kupoprodaji nije bio predmet vještačenja jer nadležno tužilaštvo nije posjedovalo original ovog dokumenta; da je protiv tužitelja i tuženog od strane CJB B. podnesen zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka radi prekršaj iz člana 19. Zakona o carinskim prekršajima, ali da je ovaj zahtjev rješenjem Komisije za ... B., broj: 03/4-P-1458/06 od 23.03.2007. godine odbačen, jer je nastupila apsolutna zastarjelost prekršajnog gonjenja; da je rješenjem Uprave za ... BiH, R. c. B., broj: 03/4-2/I-Up-1088/08 od 13.06.2008. godine postupak pokrenut od strane ovog organa za postupanje sa robom koja je bila predmet carinskog prekršaja obustavljen i odlučeno da se predmetno motorno vozilo zaplijeni od tužitelja kao posljednjeg držaoca.

Imajući u vidu navedeno činjenično utvrđenje, prvostepeni sud nalazi da u konkretnom slučaju nije zaključen ugovor o kupoprodaji između tužitelja i tuženog, nego da je tuženi bio posrednik pri kupoprodaji spornog vozila po osnovu usmenog naloga V.K., kao vlasnika vozila. Cijeneći okolnost da je sporno vozilo imalo pravne nedostatke koji su onemogućavali njegovo stavljanje u pravni promet, sud zaključuje da zahtjev tužitelja za povrat cijene i isplatu štete koji potiče iz izvršenja zakonom zabranjenog posla, ne može dobiti sudsku zaštitu, slijedom čega pozivom na odredbe člana 514., 813., 820. i 826. Zakona o obligacionnim odnosima ("Službeni lista SFRJ" broj: 29/78 do 57/89 i "Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 17/93 do 74/04, dalje: ZOO), te člana 123. i 126. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 58/03 do 61/13, dalje: ZPP) u cijelosti odbija tužbeni zahtjev.

Drugostepeni sud prihvata činjenična utvrđenja i pravne zaključke prvostepenog suda o neosnovanosti zahtjeva tužitelja za vraćanje novačnog iznosa isplaćenog na ime kupoprodajne cijene vozila, jer u odnosu na ovaj zahtjev tuženi nije pasivno legitimisan.

Odluka drugostepenog suda je pravilna.

Prema odredbi člana 813. ZOO ugovorom o posredovanju obavezuje se posrednik da nastoji naći i dovesti u vezu sa nalagodavcem lice koje bi s njim pregovaralo o zaključenju

određenog ugovora, a nalagodavac se obavezuje da mu isplati određenu naknadu ako taj ugovor bude zaključen.

Iz naprijed navedenih odredbi proizlazi da je uloga posrednika da dovede u vezu stranke određenog budućeg ugovora, ali sam posrednik ne postaje stranka tog ugovora, niti iz sadržaja tog ugovora za njega nastaju neka prava i obaveze.

Tako, imajući u vidu činjenično utvrđenje prvostepenog suda, koja shodno odredbi člana 240. stav 2. ZPP ne može biti predmet pobijanja u revizionom postupku, a posebno cijeneći iskaze svjedoka V.K. i tuženog, koji se u potpunosti podudaraju u pogledu okolnosti pod kojima je došlo do kupoprodaje predmetnog vozila (tuženi pitao K. da li bi podao sporno vozilo, pa pošto je dobio odobrenje od njega, vozilo odvezao do tužitelja, kao potencijalnog kupca, te nakon što je tužitelj pristao kupiti vozilo i isplatio mu kupopordajnu cijenu - koju je K. odredbio, istu predao K., koji je nakon toga odjavio vozilo u Š.) sa iskazom tužitelja u pogledu ovlaštenja koja je dao tuženom (da mu tuženi nabavi odgovarajuće vozilo), pravilan je zaključak nižestepeni sudova da je tuženi prilikom kupoprodaje predmetnog vozila postupao kao posrednik između tužitelja, kao kupca i V.K. kao prodavca.

Okolnosti da je tuženi predao vozilo tužitelju, kao kupcu, te primio od kupca kupopordajnu cijenu, na kojima revident temelji zaključak da je vozilo kupio od tuženog, po ocjeni ovog suda ne daju tuženom svojstvo prodavca. Naime, okolnost da posrednik ima ovlaštenje da primi ispunjenje obaveze (i primi to ispunjenje) iz ugovora sklopljenog njegovim posredovanjem (član 815. ZOO), kao što je ovdje slučaj, kako to pravilno zaključuje prvostepeni sud, ne mijenja pravni položaj stranaka koje su taj ugovor zaključile. Činjenica da je tuženi (posrednik) kupopordajnu cijenu primio za račun prodavca (i potom mu istu predao), nije od uticaja na pasivnu legitimaciju (posrednik ne postaje stranka iz tog ugovora), nego je samo od značaja da li je posrednik tu obavezu ispunio ili ne.

ZOO propisuje odgovornost posrednika za štetu koju bi pretrpjela jedna ili druga strana između kojih je posredovao, ako je nastala njegovom krivicom (član 820. ZOO), što ovdje nije slučaj. Za pravne nedostatke na prodatoj stvari propisana je odgovornost prodavca (član 508. do 515), tako da u određenim slučajevima i uz ispunjenje propisanih uslova, kupac ima pravo na raskid ugovora i vraćanje isplaćene kupopordajne cijene, ali od prodavca.

Međutim, imajući u vidu da stvarna legimacija predstavlja materijalno-pravni odnos stranaka u sporu, te da ona zavisi od materijalnog prava koje se primjenjuje na određeno činjenično stanje, to i po ocjeni ovog suda, tuženi nije pasivno legitimisana stranka u ovoj parnici. Stoga, pobijanom odlukom je pravilno primjenjeno materijalno pravo (član 813., 815., 508. ZOO) kad je odbijen tužbeni zahtjev tužitelja kojim je tražio vraćanje isplaćene kupopordajne cijene zbog nedostatka pasivne legitimacije na strani tuženog.

Zbog izloženog, bez uticaja na pravilnost i zakonitost pobijane odluke su navodi revidenta da je on imao povjerenje u tuženog, da nije znao, niti je mogao znati za pravne nedostatke vozila, da je tuženi bio nesavjestan, jer bi te okolnosti mogle uticati na postojanje odgovornosti prodavca zbog pravnih nedostataka na prodatoj stvari, ili eventualano na odgovornost tuženog kao posrednika za štetu, a o kom zahtjevu kako je već rečeno, se ne odlučuje u ovom revizionom postupku.

Suprotno revizionim navodima, prvostepeni sud je provedene dokaze cijenio savjesno i brižljivo, kako pojedinačno, tako i u međusobnoj vezi, kako to nalaže odredba člana 8. ZPP.

Drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja i pravne zaključke prvostepenog suda u dijelu presude kojim je odlučeno o zahtjevu za vraćanje kupoprodajne cijene, te je ocijenio žalbene navode koji su od odlučnog značaja, zbog čega nisu osnovani prigovori revizije o počinjenim povredama odredaba parničnog postupka iz člana 231. ZPP.

Zbog naprijed izloženog, drugostepena presuda nema nedostataka na koje revizija tužitelja ukazuje, odnosno na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, pa je primjenom odredbe člana 248., u vezi sa članom 456.a) ZPP, odlučeno kao u izreci.

Predsjednik vijeća:
Staka Gojković